

عنوان مقاله:

بازیابی ساختار تاریخی مرکز محله دولاب با محوریت مسجد تاریخی زیر بازارچه (مسجد جامع بقیه الله دولاب)

محل انتشار:

سومین کنفرانس ملی شهرسازی و معماری دانش بنیان (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

مریم افشین پور - دانشجوی کارشناسی ارشد مرمت، دانشگاه آزاد اسلامی یزد، ایران

حمیدرضا بیگ زاده شهرکی - استادیار گروه معماری و شهرسازی دانشگاه فنی و حرفه ای، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

از نکات قابل توجه در تاریخ معماری شهرهای ایرانی تا پیش از ورود تجدد، مرحله مندی آن است. این محلات نه تنها به صورت فیزیکی، بافتهای مختلف شهری را از یکدیگر متمایز می ساختند، بلکه در وجه ذهنی نیز هویت‌های خاص خود را در ذهنیت شهروندان ایجاد میکردند؛ به گونه ای که تا چند نسل پیش، شهروندان بخشی از هویت خود را از محله خویش اخذ مینمودند. اما در شهرسازی معاصر در پی ورود اتومبیل به زندگی شهری تغییر زیادی در بافت کهن شهری روی داد. برشهای غیر اصولی بافت تاریخی شهر، دگرگونیهای زیادی در چهره ی شهرها به وجود آورد. ظهور عنصر خیابان و انتقال بسیاری از فعالیتها به کنار خیابان و تسلط کامل اتومبیل به محیط محله ای، موجب بسیاری از آسیبهای روانی و اجتماعی در محلات میباشد. محله دولاب نیز به عنوان یکی از قدیمی ترین محلات شهر تهران در اثر خیابان کشی ها دچار آسیب و استحاله شده و این امر سبب گشته که داشته های شهرسازی و معماری اصیل خود را از دست بدهد. از این روی مطالعه حاضر درصدد بازیابی ساختار تاریخی این محله باتکیه بر ساختار اصیل (مرکز محله ای) آن برآمده است. در مسیر بازیابی، مسجد بقیه الله دولاب به عنوان عنصر کلیدی مجموعه در کانون توجه قرار گرفته و بازیابی ساختار اصیل، از این نقطه شروع و در شعاعی پیرامون آن گسترش مییابد. به منظور دستیابی به این هدف، از راهبرد کیفی باتکیه بر مطالعات کتابخانه ای، اسنادی و میدانی بهره گرفته شده است. در پی مرور و بازخوانی اسناد تاریخی و منابع شفاهی با تمرکز بر ساختار محله دولاب و تحلیل تاریخی مستندات، ساختار اصیل تاریخی محله دولاب شناسایی و تغییرات و دگرگونی های این محله تا امروز رصد گردید. در نهایت بر اساس یافته های به دست آمده، نقشه بازیابی ساختار تاریخی محله دولاب به مرکزیت مسجد زیر بازارچه ارائه گردید.

کلمات کلیدی:

ساختار کالبدی، بازیابی، مسجد تاریخی بقیه الله ، محله دولاب، تهران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1376265>

